

«ایران» از ناترازی دخل و خرج صنعت کارگزاری گزارش می دهد

پاشنه آشیل کارگزاران بورس

گروه بورس - روزهای داغ بورس تهران در شرایطی است که خط مقدم این بازار، یعنی کارگزاری‌ها که واسط اصلی بازار سهام محسوب می‌شوند، حال و روز خوشایندی ندارند. هفته گذشته که روز کارگزار برگزار شد، گایه‌های بسیاری از سوی فعالان این بخش شنیده می‌شد و بعضاً حتی راه چاره را ناآگاهانه در افزایش کارمزد معاملات عادی عنوان می کردند. تصویر خیلی ساده آن است که رکود پنج‌ساله بورس تهران باعث شده تا درآمدهای این واسطه‌ها رو به افول رود، حال آنکه هزینه‌هایشان با تورم افزایش یابد و بسیاری از آنها حتی در معرض ورشکستگی قرار گیرند. شاید رونق معاملاتی که در روزهای اخیر شاهد آن بودیم و روز گذشته نیز رکورد سه ماهه ارزش معاملات خرد سهام شکسته شد، بتواند موسکنی برای برون‌رفت از این وضعیت باشد. با این حال، ریشه درد جای دیگری است و آن هم تک‌درآمدی بودن مدل

گزارش

حبیب‌ارین

گروه بورس

بازار سرمایه ایران در سال‌های اخیر شرایط پرنوسانی را تجربه کرده است. رکود معاملات، افت ارزش بازار و کاهش نقدشوندگی، بسیاری از نهادهای مالی را تحت تأثیر قرار داده و در این میان، صنعت کارگزاری بیش از سایر بخش‌ها از این وضعیت آسیب دیده است. کارگزاری‌ها که به عنوان اصلی‌ترین واسطه میان سرمایه‌گذاران و بازار شناخته می‌شوند، درآمد عمده خود را از محل کارمزد معاملات تأمین می‌کنند. این وابستگی شدید به کارمزد‌ها در دوره‌هایی که ارزش معاملات افت می‌کند، باعث می‌شود درآمد کارگزاری‌ها نیز به‌شدت کاهش یابد. از سوی دیگر، در حالی که درآمد‌ها رو به کاهش بوده، هزینه‌های عملیاتی، نیروی انسانی و فناوری در این شرکت‌ها با سرعت بالایی افزایش یافته است؛ ترکیبی که حاشیه سود صنعت را به پایین‌ترین سطوح چند سال اخیر رسانده است.

فشار درآمدی

و شرایط دشوار نهادهای مالی

در همین زمینه، امیر وفایی، کارشناس بازار

کسب‌وکار کارگزاری‌هاست که صرفاً بر پایه کارمزد معاملات شده و هر چرخه رو به بالا یا رو به پایینی منجر به انبساط و انقباض شدید این صنعت شده است. امیر وفایی، کارشناس بازار سرمایه می‌گوید: «ما فقط از محل کارمزد معاملات درآمد داریم، در حالی که در دنیا منابع درآمدی دیگری هم وجود دارد. در کشور ما بابت کارمزد معاملات بلوکی یا خدمات کارشناسی برای ارائه خدمات اعتباری و همچنین خدماتی مانند معاملات الگوریتمی یا مشتقه هیچ کارمزدی دریافت نمی‌شود. من اعتقادی به افزایش کارمزد معاملات معمولی ندارم، اما به‌نظرم کارمزد معاملات بلوکی و خدمات کارشناسی می‌تواند به پایداری صنعت کمک کند. به نظر می‌رسد راه برون‌رفت از این وضعیت، در تنوع بخشی به درآمد‌ها، اصلاح نظام کارمزد‌ها، بازنگری در تخفیف صندوق‌ها و گسترش ابزارهای نوین مالی است.»

سرمایه در گفت‌وگو با روزنامه ایران با اشاره به وضعیت فعلی صنعت کارگزاری گفت: «واقعیت این است که در پنج، شش سال گذشته بازار سرمایه شرایط خوبی نداشته و به‌تبع آن، نهادهای مالی از جمله کارگزاری‌ها نیز تحت تأثیر قرار گرفته‌اند. سودآوری و رشد فعالیت‌ها در این حوزه کاهش یافته و افت ارزش معاملات باعث شده عملکرد صنعت کارگزاری به‌شدت تحت‌الشعاع قرار بگیرد.» او افزود: «از طرفی هزینه‌ها با نرخ تورم و حتی بیشتر از آن رشد کرده‌اند، اما درآمد‌ها به دلیل کاهش ارزش معاملات افت چشمگیری داشته است. هرچند سال ۱۳۹۹ سال خاصی بود، اما از ۱۴۰۰ به بعد وضعیت کارگزاری‌ها روزبه‌روز سخت‌تر شده است. بخشی از فعالیت‌هایی که در گذشته در دل کارگزاری‌ها انجام می‌شد، به سمت نهادهای مالی دیگر مانند سیدگردان‌ها و مشاوران سرمایه‌گذاری رفته است و به این ترتیب سود این صنعت به جاهای دیگر منتقل شده است. به نظرم امروز صنعت کارگزاری در یکی از سخت‌ترین دوران‌های خود به سر می‌برد.»

افزایش هزینه‌ها و چالش فناوری

در کنار افت درآمد، رشد بی‌سابقه هزینه‌ها یکی از اصلی‌ترین دغدغه‌های کارگزاری‌ها در سال‌های اخیر بوده است. کارگزاری‌ها پرستنی، توسعه زیرساخت‌های فناوری و اطلاعات، ارتقای سامانه‌های معاملاتی و

تحلیلگران

بازار معتقدند

ساختر

تک‌درآمدی

کارگزاری‌ها،

ضعف بنیادی

این صنعت

است. در

حالی که

در بازارهای

پیشرفته،

کارگزاری‌ها

از محل ارائه

خدمات

متنوعی چون

تحلیل داده،

الگوریتم

تریدینگ،

مشاوره

سرمایه‌گذاری،

خدمات

اعتباری و

حتی فعالیت

در حوزه

دارایی‌های

دیجیتال

درآمدزایی

می‌کنند،

در ایران این

ظرفیت‌ها

هنوز فعال

نشده است

معاملات الگوریتمی یا مشتقه هیچ کارمزدی دریافت نمی‌شود. من اعتقادی به افزایش کارمزد معاملات معمولی ندارم، اما به‌نظرم کارمزد معاملات بلوکی و خدمات کارشناسی می‌تواند به پایداری صنعت کمک کند. این موضوع در حال پیگیری از سوی کانون تحلیلگران بازار معتقدند ساختار تک‌درآمدی کارگزاری‌ها، ضعف بنیادی این صنعت است. در حالی که در بازارهای پیشرفته، کارگزاری‌ها از محل ارائه خدمات متنوعی چون تحلیل داده، الگوریتم‌تریدینگ، مشاوره سرمایه‌گذاری، خدمات اعتباری و حتی فعالیت در حوزه دارایی‌های دیجیتال درآمدزایی می‌کنند، در ایران این ظرفیت‌ها هنوز فعال نشده است.

همچنین، طی سال‌های اخیر رویه‌ای در صنعت شکل گرفته که در آن بسیاری از کارگزاری‌ها برای جذب صندوق‌های سرما به‌گذاری و مشتریان حقوقی، تخفیف‌های قابل‌توجهی در کارمزد معاملات ارائه می‌کنند. این سیاست در ابتدا با هدف توسعه ابزارهای نوین و حمایت از صندوق‌ها توجیه‌پذیر بود، اما با گذشت زمان به یک عادت ناهنجانه تبدیل شده است. در شرایطی که صندوق‌ها اکنون به‌بازارگان بزرگ و پایدار بازار بدل شده‌اند، ادامه این تخفیف‌ها فشار مضاعفی بر درآمد کارگزاری‌ها وارد کرده است.

فرصت‌های از دست‌رفته در بازارهای نوین

وفایی در بخش دیگری از گفت‌وگو با «ایران» درباره فرصت‌های توسعه درآمدی در بازار سرمایه گفت: «بازار سرمایه ایران از فرصت‌های مربوط به دارایی‌های دیجیتال و فضای توکن‌سازی دارایی‌ها استفاده نکرده است. به‌نظرم تنها بستر مناسب برای توسعه این حوزه، پلتفرم‌های معاملاتی کارگزاری‌ها هستند. اگر سیاست‌گذار با سرعت بیشتری در این زمینه حرکت کند، می‌توان از این ظرفیت بزرگ بهره‌مند شد.» او همچنین به بازار ثانویه تأمین مالی جمعی اشاره کرد و گفت: «بازار ثانویه برای تأمین مالی جمعی (کراوفاندینگ) نیز می‌تواند یکی از مسیرهای جدید درآمدی باشد. در مجموع، کارگزاری‌ها امروز در شرایط دشواری قرار دارند، اما در صورت افزایش ارزش معاملات و ایجاد تنوع درآمدی، می‌توان به بهبود وضعیت این صنعت امیدوار بود.» به گفته کارشناسان، این حوزه‌ها ـ از توکن‌سازی دارایی‌ها تا بازار ثانویه کراوفاندینگ ـ می‌تواند آینده جدیدی برای بازار سرمایه رقم بزند. کارگزاری‌ها به دلیل زیرساخت‌های معاملاتی و ارتباط مستقیم با سرمایه‌گذاران، بهترین موقعیت را برای توسعه این ابزارها دارند. اما پیش‌نیاز اصلی آن، تسهیل مقررات و تصمیم‌گیری سریع‌تر از سوی نهادهای سیاست‌گذار است.

وضعیت پیچیده امروز

بررسی صورت‌های مالی کارگزاری‌ها نشان می‌دهد این صنعت در یکی از حساس‌ترین مقاطع خود قرار دارد. افت ارزش معاملات، رشد فزاینده هزینه‌ها، فشار ناشی از رقابت کارمزدی و انتقال بخشی از فعالیت‌ها به سایر نهادهای مالی، ترکیبی از عوامل را ایجاد کرده که پایداری مالی کارگزاری‌ها را تهدید می‌کند. در کنار این چالش‌ها، افزایش انتظارات سرمایه‌گذاران از کیفیت خدمات و توسعه بسترهای فناورانه نیز هزینه‌های جدیدی بر دوش کارگزاری‌ها گذاشته است. در چنین شرایطی، حفظ وضعیت موجود بدون تغییر در سیاست‌های درآمدی، می‌تواند تداوم فعالیت بسیاری از شرکت‌ها را دشوار کند. به‌گفته کارشناسان، راه برون‌رفت از این وضعیت در تنوع بخشی به درآمد‌ها، اصلاح نظام کارمزد‌ها، بازنگری در تخفیف صندوق‌ها و گسترش ابزارهای نوین مالی است. اگر سیاست‌گذاران و نهادهای ناظر مسیر نوآوری و رقابت سالم را هموار کنند، کارگزاری‌ها می‌توانند بار دیگر نقش خود را به‌عنوان موتور محرک بازار سرمایه بازیابند؛ صنعتی که با وجود همه فشارها، همچنان بخش جدایی‌ناپذیر از سازوکار اقتصاد سرمایه‌محور کشور باقی خواهد ماند.

بورس

اساسا طبق کدام مکانیزم قیمت گذاری صورت گرفته است؟
تطبیق قیمت دلاری مندرج در تابلوی بورس کالا با قیمت نهایی در تسویه ریالی هر معامله مربوطه، منتج به کشف چه نرخ تسعیری گردیده است؟
و هزار مکافاتی که در پی این امر خواهد آمد!

تنها بر برون رفت از چالش ارزی صادرات قیر ...

شرکت نفت پاسارگاد که بعنوان بزرگ‌ترین و خوشنام‌ترین بازیگر تولید قیر کشور، همواره از نقش‌آفرینی تأثیرگذار خود در زمینه اصلاح فرآیندهای صادراتی و شفافیت ارزی طی سال جاری کوتاهی نکرده و مستمرا در حال پیگیری از دستگاه‌های متولی امر بویژه وزارت نفت، بانک مرکزی، بورس کالا، شورای عالی امنیت ملی و ... بوده، پیشنهاداتی عملیاتی خود را در قالب راهکار برون‌رفت از وضعیت فعلی ارائه نموده است:

پیشنهاد اول، جاری‌سازی فروش ارز حاصل از صادرات قیر در تالار دوم مرکز مبادله مشروط به الزام تعهد بازگشت ارز حاصل از صادرات توسط خودتولیدکننده؛

پیشنهاد دوم، مهیا سازی فروش ارزی وکیوم باتوم در رینگ صادراتی بورس کالا جهت مصرف صادراتی تولیدکنندگان قیر و همزمان به صورت مجزا عرضه ریالی وکیوم باتوم در رینگ داخلی بورس کالا جهت تولید قیر مورد نیاز داخل. این امر علاوه بر افزایش سرعت بازگشت ارز به کشور، ارز مورد نیاز پالایشگاه‌های کشور را در جهت اجرای طرح‌های توسعه‌ای ایشان فراهم می‌سازد.

سخن پایانی؛

در شرایطی که کشور ایام ویژه‌ای را در ارتباط با تهدیدات ژئوپلیتیک منطقه‌ای تجربه می‌کند و تحریم‌های بین‌المللی به اوج خود رسیده است، ضرورت دارد که تمامی دلسوزان و مسئولان نظام اقتصادی در کنار یکدیگر بهترین تصمیمات را جهت برون‌رفت از چالش‌های پیش‌رو و متعاقبا حداقل‌سازی تأثیرات منفی مربوطه اتخاذ نمایند. آنچه که امروز صنعت قیر به سهم خود می‌تواند نقش‌آفرینی مثبتی در بازگشت ارز به چرخه اقتصادی کشور ایفا نماید، بسیار قابل توجه است. طبق اعلام رسمی ارگان‌های ذیربط، متأسفانه مدیریت صادرات قیر منجر به عدم بازگشت ۷۶٪ ارز مربوطه (معادل ۱٫۷ میلیارد دلار) در سال ۱۴۰۳ گردیده است. پیشنهادات ارائه شده، راهکارهای حیاتی و عملیاتی است که به یقین حفظ منافع ملی را به همراه دارد.

به‌امید بهترین‌ها برای ملت بزرگ ایران...

بنگاه

راهکارهای برون‌رفت از چالش‌های ارزی صادرات قیر

یادداشت

امیرحسین باقری پایگی

مدیرعامل شرکت نفت پاسارگاد

شرکت نفت پاسارگاد با پیشگامی خود اقدام به اولین عرضه ارزی قیر در بستر رینگ صادراتی بورس کالا در خرداد ماه سال جاری نمود. این اقدام ارزشمند که برای نخستین بار در تاریخ معاملات قیر در تابلوی بورس رقم می‌خورد، حاکی از پیام مهمی مبتی بر عزم و اراده‌ای راستین در راستای صیانت از منافع ملی بود لیکن بدلیل عدم فراهم سازی بسترهای حمایتی مربوطه توسط سیاست‌گذاران پولی و مالی کشور، متأسفانه قابلیت استمرار و تثبیت پیدا نکرد.

خرید رقابتی خوراک با مکانیزم بازار آزاد؛ فروش ارز حاصل از صادرات با نرخ دستوری!

بانک مرکزی که به طور رسمی سیاست حرکت به سمت تک نرخ خرید ارز را در نظام مالی کشور کلید زده است، عملا به دنبال آنست که کلیه صادرکنندگان کشور (شامل: فولادی‌ها، پتروشیمی‌ها، تولیدکنندگان قیر و...) ارز حاصل از صادرات خود را صرفا در بستر مرکز مبادله ارز و طلا و با نرخ شبه دستوری (که در حال حاضر در حدود ۷۰ هزار تومان است) از طریق بانک‌های عامل در اختیار واردکنندگان دارای مجوز قرار دهند. اقا اجرای این امر برخی از صادرکنندگان را با معضلی پیچیده مواجه کرده و موجبات خسران برای کلان اقتصاد کشور را نیز فراهم آورده است. بر خلاف فولادی‌ها و پتروشیمی‌ها که "خرید مواد اولیه" و "فروش محصولات" آنها هر دو در شرایط برابر (بر پایه نرخ جهانی و با نرخ تسعیر یکسان) محاسبه می‌شود، فعالین عرضه تولید قیر در یک دور باطل به دام افتاده‌اند!

دستور با بانک مرکزی؛ عدم اجرا از صادرکننده قیر!

قیر ماده‌ای است که در اثر هوادهی به وکیوم باتوم (ته‌ماند برج تقطیر پالایشگاه‌های نفتی) با نسبت جرمی یک به یک تولید می‌گردد. قیمت پایه وکیوم باتوم در عرضه‌های هفتگی بورس کالا بر پایه فرمول دلاری از نشریه‌های بین‌المللی استخراج و صرفا با لحاظ نرخ تسعیر رسمی کشور (مرکز مبادله ارز و طلا) ۷۰ هزار تومان، قیمت پایه ریالی آن محاسبه می‌گردد.

با فرض اینکه قیمت وکیوم باتوم در حدود ۲۷۰ دلار (قیمت پایه ریالی بورس برابر با ۱۹ میلیون تومان)